

Geachte Commissieleden.

Mijn naam is Hansje Ausems en ik sta hier namens de stichting Behoud Brunssummerheide, een stichting die zich sinds 2003 o.a. inzet voor verantwoorde herinrichting van afgewerkte zilverzandgroeves. Vanavond gaat het over het verleden en de toekomst van de groeve Heerenweg Oost.

Het staat vast dat in het afgewerkte deel van deze groeve van de firma Beaujean B.V. eind jaren zeventig 2,2 miljoen ton mijnsteen werd gestort; dat was ongeveer de helft van de afgegraven mijnsteen van de Oranje Nassau I. Voor het transport werd gebruik gemaakt van het oude mijnspoortracé. Met het afgegraven materiaal werd een groot deel van de zilverzandgroeve opgevuld en een stukje 'landschapsherstel' gerealiseerd.

De hoeveelheid gestorte mijnsteen is nauwkeurig genoteerd in het rapport Mijnsteen, Mijnslik en Milieu dat in 1985 in opdracht van Provinciale Waterstaat Limburg werd opgemaakt. Het betreft hier 2.200.000 ton mijnsteen van de 'deponie' gemengd met vervuiling als 'vliegias' vol zware metalen afkomstig van de kolengestookte elektriciteitscentrales en slikvijvers, PAK's, (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) dieselolie van locomotieven, bouwpuin, asbest en ander afval van het mijnterrein. Hierop werd de eerste deklaag van 1 meter gelegd.

Eind jaren 80 krijgt deze stortplaats, die er dan prachtig uitziet, de bestemming 'verblijfsrecreatie'. Bijna 30 jaar later volgt een 'Ontwerp m.e.r. beoordelingsbesluit bestemmingsplan Heerenweg oost' die moet zorgen dat dit een bouwlocatie kan worden. In het ontwerp staat *"Er is een aanmeldnotitie aan het bevoegd gezag voorgelegd. Het bevoegd gezag heeft op basis hiervan besloten dat er in dit geval geen milieueffectrapportage hoeft te worden gemaakt."*

B&W besluit vooral niet te benoemen dat het hier een stortplaats betreft waarin de helft van de mijnsteen ON1 ligt. In de betreffende Aanmeldnota staat alleen dat er *"hier en daar"* mijnsteen onder de locatie ligt. Het College omschrijft dit als: *"Echter betreft het niet een mijnsteen, maar een voormalige groeve waarin onder meer mijnsteen is verwerkt."* De grote hoeveelheid mijnafval wordt domweg genegeerd. Terwijl die wél bekend was. De onderliggende mijnsteenlaag werd in het bijbehorende bodemonderzoek vermeld als *"1,4 miljoen m³" (= 2, 2 miljoen ton).*

Om er een bouwlocatie van te maken werd de eerste deklaag in 2017 opgehoogd met, ik citeer *"...een zeer dikke leeflaag van minimaal 3 meter van een kwaliteit die in Nederland als geschikt voor wonen met tuin wordt gezien"*. Deze extra deklaag bestond deels uit vervuild materiaal afkomstig van de reconstructie van de Heerenweg. In het bijbehorende bodemonderzoek staat dat *"in overleg met de opdrachtgever"* de onderliggende mijnsteen niet is bemonsterd.

Deze stortplaats/bouwlocatie ligt vlak naast drie diepe waterplassen; die van de Beaujean groeves Heerenweg Oost en West en de Zuidplas van Sibelco. Inmiddels

staan er huizen en zijn de bouwactiviteiten in volle gang. De beschermende leeflaag is daardoor 'geroerd' en verbrokken omdat hierin nu kelders, funderingen en leidingen liggen. Hierdoor kan infiltrerend regenwater onderliggende vervuiling uitspoelen in het grondwater. Dit levert risico's op voor mens en milieu en dat maakt onderzoek en monitoring noodzakelijk.

Voorafgaand aan het Voorstel bestemmingsplan "Heerenweg Oost" van 25 juni 2019, is door ons tweemaal een Zienswijze ingediend waarin we informatie deelden, nl op 8 augustus 2018 en 21 mei 2019. Hierop kregen wij geen direct antwoord. Bij het betreffende voorstel werd echter een reactie opgenomen waarin onze Zienswijzen 'ongegrond' werden verklaard. Hierin werd de 2,2 miljoen ton mijnsteen kortweg omschreven als; "*Er is vroeger mijnsteen van de mijnsteenberg ON1 in de groeve gestort.*" De aard en de omvang hiervan werden niet genoemd.

In dit dossier hebben betrokken partijen alles op alles gezet om vooral niet te benoemen wat er bijna 50 jaar geleden in deze groeve is gestort. Maar toch komt de gemeente Heerlen tot de conclusie dat er geen sprake is van "*verhulde feiten over aard en hoeveelheid vervuiling in de afgewerkte zandgroeve Heerenweg Oost*". De koppen zo in het zand steken is ook in dit geval riskant.

De vergunningen voor deze zandgroeves loopt formeel tot 2032, de verwachting is echter dat het werk hier eerder afgerond moet worden. Na afloop zal de firma Beaujean B.V. de afgewerkte groeves met diepe waterplassen snel willen afstoten. Gesuggereerd is al dat dit mooie recreatiegebiedjes kunnen worden. Om een nieuwe eigenaar te vinden zal waarschijnlijk ook gekeken worden naar de gemeente Heerlen of een partner als Natuurmonumenten. Cruciaal voor de toekomst van dit stukje Heerlen is dat door de huidige eigenaar (grondig en gecontroleerd) wordt uitgezocht in hoeverre de verborgen mijnsteen, die doelbewust nog niet is onderzocht, invloed kan hebben op grondwaterstromen. Een dergelijk onderzoek is uitermate urgent.

Al onze informatie hebben we uiteindelijk samen gevat in het rapport 'Verborgen mijnsteen onder Heerenpark' dat wij eind oktober 2024 naar het College en de Gemeenteraad van Heerlen hebben gezonden. Mochten er aanvullende vragen zijn dan horen we dat graag.

H. Ausems-Habes,
Namens de stichting Behoud Brunssummerheide.